

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 8 fl. (6 coroane).
 Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
 Pentru România 15 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Împăratul și Regele nostru. 1848—1898.

Vineri, în 2 Dec. c. s'au împlinit zi cu zi 50 de ani, de când gloriosul nostru Împărat și Rege s'a urcat pe tronul strălucit al înaintașilor sei.

Erau grele vremuri atunci. Popoarele împărăției erau învrăjbite. Revoluția începuse și dieta maghiară din Dobrița a declarat Ungaria neatrnată și dinastia habsburgică lipsită de tronul Ungariei. Popoarele credincioase, între cari a fost și *poporul român*, au ținut cu credință la tron și s'au luptat și jertfit pentru Împărat.

Atunci, la 1848, erau vremile așa de grele, încât Împăratul *Ferdinand*, unchiul Împăratului nostru de acum, slăbit de bătrânețe, a abzis de tron și a încredințat cu cărmuirea împărăției pe tinerul seu nepot, *Francisc Iosif*. Aceasta s'a întâmplat la 2 Decemvrie 1848 în orașul *Olmütz*.

Și trecut-au de atunci ani 50. În acest restimp bunul Împărat și Rege și dimpreună cu el popoarele monarhiei, prin multe au trecut, dar' nisuița Lui preainaltă a fost întotdeauna de a-și vedea fericite și îndestulate popoarele Sale.

Și în adevăr, că sub domnia Lui popoarele împărăției mult au înaintat în cultură, bunăstare și în toate direcțiile.

Astfel a înaintat și poporul nostru atât noi, cei-ce stăm sub oblăduire ungurească, cât și frații noștri din Bucovina.

Approape tot ce avem, așezăminte și însoțiri culturale, s'au făcut sub domnia lui *Francisc Iosif I.*, căci înainte de 1848 puține aveam de aceste.

De aceea ziua de 2 Dec., ziua suirei pe tron a Împăratului-Rege al nostru este zi de sărbătoare, zi de bucurie și pentru poporul român credincios tronului. La

acest termin al vremii, atât de însemnat în viața Domnitorului nostru, *venim a ne exprima cu sinceritate dorința inimii, ca D-zeu să fie în deplină sănătate pe iubitul nostru Domnitor, Francisc Iosif I. în un șir lung de ani, ca să poată vedea îndestulit și fericit și pe credincios poporul seu român, după-cum știm, că El o dorește.*

Țeara întreagă era în picioare. Ungurii, stăpânii de astăzi, și-au ridicat mâinile în contra Împăratului, care pe atunci era încă de tot tiner. Și au pustiit cu foc și cu sabie pe toți, cari mai țineau la Împăratul.

Și totuși noi, țeranii români cei obiști și așupriți, noi nu ne-am înfricat de amenințările lor, și dacă n'am avut arme ferecate la îndemână, ne-am luptat cu imblăcii și cu coase, și astăzi ne aducem cu evlavie aminte de *Moșii*, cari sub conducerea lui *Iancu* se luptau ca lei împotriva dușmanilor tronului, și astăzi încă ni-se încălzesc inimile, când ne aducem aminte de cuvintele pentru cari au luptat și au murit atât de mulți părinți și strămoși de ai noștri.

Cuvintele de isbândă a învingătorilor, și strigătul din urmă a celor-ce cădeau pe câmpul de luptă erau:

Trăească Împăratul!

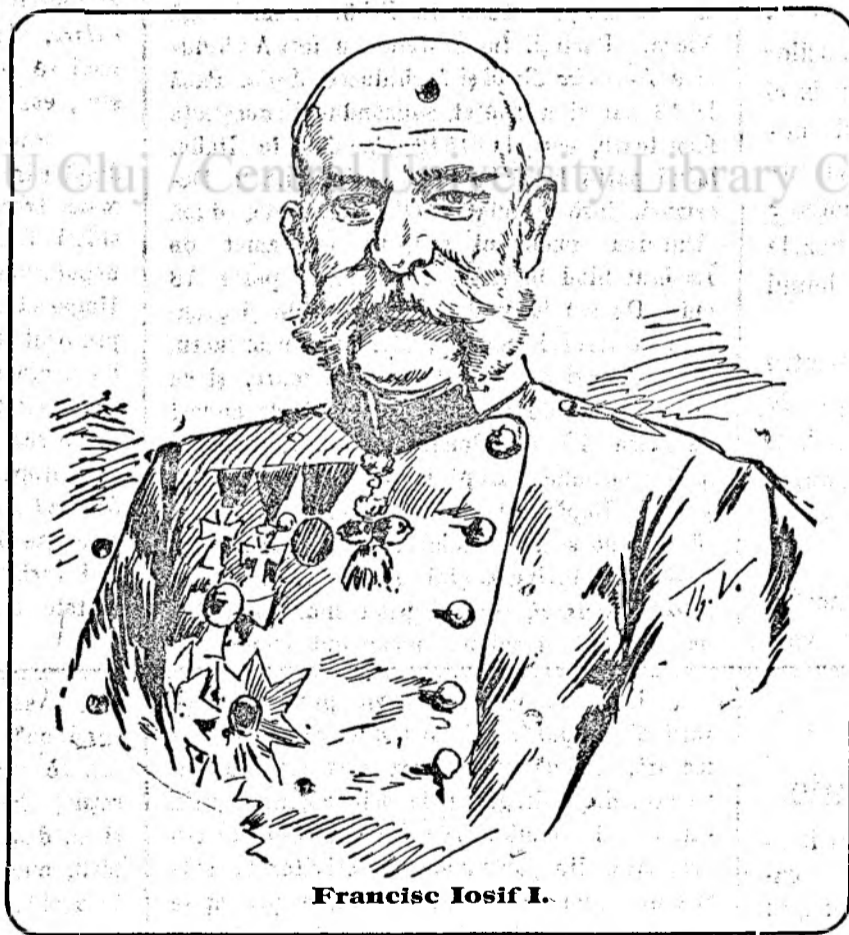
Împăratul!

Astăzi, când vijelia vremurilor s'a liniștit, când avem și noi un cuvânt mângăietor în mijlocul atâtor necazuri ce ne copleşesc — e: „Împăratul”.

Puține drepturi, puține slobozenii ce biată avem și noi, toate numai *Împăratului* avem să le mulțămim.

Avem o biserică.... și drepturile acestei sfinte biserici (atât uniții cât și neuniții) le avem numai din îndurarea Înălțatului nostru Împărat. Să ne aducem aminte, că toate luptele noastre să învîrtesc în jurul aceleiași sfinte biserici, care ne-a fost singura mângăiere în zile de desnădejduire.

Să ne aducem aminte, că preoții noștri sînt adevărații *părinți* ai poporului — luându-se afară cei nevrednici — acciași preoți, cătră cari nemuritorul nostru poet *Andrei Mureșanu*

Francisc Iosif I.

La iubileul Împărătesc.

Sibiu, 2 Decemvrie n.

(c.) Împlinitu-s'au cincizeci de ani în ziua de 2 Decemvrie nou, de când Înălțatul nostru Împărat a luat în mână cărma țerei și și-a pus pe frunte coroana împărătească.

E cam mult de atunci... Bătrânii își vor aduce aminte de vremurile grele de atunci, ear' tinerii vor fi învățat din cărți, sau vor fi auzit din povestirea bătrânilor, ce vremuri grele vremeiau pe atunci.

s'a îndreptat la 1848 cu strigătul seu chemător:

Proși cu crucea 'n frunte, căci oastea e creștină...

Avem o școală. Și cea mai de frunte dintre școlile noastre, care astăzi e mai amenințată, *gimnaziul din Brașov*, s'a ridicat earăși în anii, când Împăratul era singur stăpânitorul nostru...

Avem o mare reuniune culturală „*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român*“, o reuniune, a cărei nobilă țintă este luminarea poporului nostru, ridicarea lui din întunec la lumină; și reuniunea aceasta s'a ridicat earăși în anii, când Împăratul era singur stăpânitorul nostru....

Astfel am pute numera pe degete tot ce avem — căci nu avem mult — și totul 'i-l datorim numai și numai bunului nostru Împărat.

Ear' astăzi?

Biserica noastră e amenințată, școlile ni-se răpesc cu puterea, și stăpânitorii nostri de azi după-ce au pus mâna pe blidul cu cireșele, după-ce s'au săturat bine, ne aruncă și nouă — simburii, lovindu-ne.

Astăzi, numai astăzi, când ni-se răpesc puținele drepturi ce le avem, vedem cât de mult suntem datori bunului nostru Împărat, care ne-a dat tot ce mai avem.

Credincioși moșilor și strămoșilor nostri, astăzi, când se împlinesc cincizeci de ani dela vremea când Împăratul nostru s'a suit pe tron, ne descoperim capetele, și în sunetul duos al clopotelor ce ne cheamă la casa Domnului, buzele noastre rostesc o rugăciune pentru bunul și bătrânul nostru Împărat.

Ziua de azi e zi de sărbătoare pentru noi Români, și simțământul nostru de pietate nu ni-se turbură, când ne gândim, că Ungurii nu voesc să sërbeze alătura de noi.

Puțin ne pasă!

Noi am învățat dela părinții nostri, dragostea către Împăratul, și când vom

muri, vom lăsa cu limbă de moarte copiii nostri *dragostea Împăratului!*

Ungurii nu se bucură; prin aceasta vor arăta, că ei sunt tot rebeli și nerecunoscători ca mai înainte cu cincizeci de ani.

Drepturile ce ei le au, sunt mult mai însemnate, decât ale noastre; dar' astăzi noi nu ne gândim la aceasta, ci ne răfuim o datorință scumpă, când ne bucurăm și noi alătura cu bătrânul nostru Domnitor.

Căci părinții nostri ne-au învățat să fim mulțumitori celor-ce ne-au făcut vr'un bine.

Îmbuibății stăpânitori stau la o parte și nu vor cu dragă inimă să sërbeze.

Ear' noi ne descoperim capetele, și aducându-ne aminte de toate nedreptățile ce cărmuirea maghiară zilnic le face față de noi, cu drag ne gândim la bătrânul nostru Împărat, pentru care am luptat și vom lupta până la cea din urmă picătură de sânge, și cu pietate înțonăm din adâncul sufletului nostru:

*Doamne fine și proteje
Patria și pe Împărat!...*

Date biografice.

Împăratul și Regele nostru s'a născut la 18 August 1830 în Schönbrunn, lângă Viena. Părinții Împăratului au fost Archiducele *Francisc Carol* și Archiducesa *Sofia*. Până la 18 ani el a învățat, adunându-și cunoștințe folositoare, ear' la 1848 s'a dus în Italia, luând parte la războiul de acolo. La 2 Decembrie însă se afla în *Olmütz*, unde, după abdicarea unchiului seu, fu proclamat de Împărat fiind în vîrstă ceva trecut peste 18 ani. De aci înainte începură grijile și greutatețile tinărului Împărat, căci nu e ușor lucru, să cărmuești o împărăție așa de mare, și cu atâtea feluri de popoare. El însă s'a apucat de lucru și a dus domnia cu multă pricepere și înțelepciune. După potolirea războaielor ungurești, Împăratul a călătorit prin țările sale să le cunoască. În anul 1852 a fost în Ardeal și la invitarea lui *Iancu* a vizitat și *Munții-Apuseni*, trecând peste muntele *Găina* unde se află și azi un monument (semn) de

peatră în amintirea acestei călătorii. La 1854 s'a căsătorit cu *Elisabeta*, fiica ducelui *Maximilian*, din Bavaria. La 1859 Austria perdă ținutul *Lombardia* din Italia, ear' la 1866 se perdă bătălia contra *Prusilor* (Borcuși), urmarea căreia a fost dualismul, adică împărțirea împărăției în două părți: Austria și Ungaria. De atunci au ajuns la cărma Ungariei Maghiarii. Împăratul-Rege a mai purtat un războiu, cuprinderea Bosniei și Herțegovinei, la 1879. În afară de războaiele Maiestatea Sa s'a îngrijit mult de înaintarea în bunăstare și cultura popoarelor, și aceste pot să fie mulțumitoare înțeleptei Sale ocămuri.

În viața familiară, Înălțatul nostru Împărat și Rege, pe lângă bucurii a avut și multe lovituri grele și întristătoare. Cele mai de frunte sînt, moartea fratelui seu, a împăratului *Maximilian*, care a fost pușcat în Mexico (America), moartea neașteptată a moștenitorului de tron *Rudolf* și uciderea iubitei noastre Împărătese-Regine, în templa de curînd.

Iubileul din 2 Decembrie.

Ziua de 2 Decembrie era să fie sărbătorită cu mare pompă în Viena și în alte părți. Înțelegându-se însă nenorocirea dela Geneva, unde a căzut jertfă Înălțata Împărăteasă, mult cercatul nostru Domnitor și-a exprimat dorința, ca sărbătorile să se facă fără mare pompă, fiind El și Înălțata familie împărătească în doliu (jale).

În legătură cu aceasta amintim, că toți arhierii și consistoarele noastre au dat *circulare*, dispunînd, ca în ziua aceasta însemnată să se ție s'ujbe în toate bisericile noastre, ear' în școlile să se ție sărbători.

Parlamentul austriac a hotărît în o ședință sărbătorească, ținută Vineri, în săptămîna trecută, ca presidiul să exprime Maiestății Sale în formă convenită simțămintele deputaților. Asemenea s'a făcut și în dieta Ungariei o propunere, ca să se exprime la protocol bucuria deputaților, că Maiestatea Sa a ajuns această zi și să nu se ție ședință, ca deputații să poată lua parte la slujba d-zecască. *Kossuth Ferencz* s'a împotrivit acestei propuneri, zicînd, că el nu poate saluta *iubileul Împăratului austriac*, căci el nu recunoaște decât Rege unguresc. Asemenea au mai vorbit și alți deputați din opoziție. Loialitate ungurescă.

FOIȚA.

Pentru cărturarii dela sate.

Sub acest titlu „*Gazeta Transilvaniei*“ scrie următorul articol, asupra căruia atragem luarea aminte a cetitorilor:

Estă sosite earăși seriile lungi, împotriva cărora o foarte mare parte a oamenilor nostri din popor se plîng, că nu știu cu ce „să le mai omoare,“ că li-se urește și de atîta ședere, câtă le aduc aceste seri, dintr'un capăt până în celălalt al iernei.

Să ni-se ierte vorba, dar' plîngerea aceasta arată numai, că omul, care o face, este un neajutorat, un cap sărac de glavă. Un om harnic nici-odată nu se va plînge, că nu mai știe cu ce „să omoare vremea“, căci își va ști el afla lucru în tot timpul și ziua și noaptea, și vara și iarna. Despre acestea însă voiu ave prilej de a vorbi altă-dată. Pentru acum vreau să stau de vorbă cu cărturarii nostri dela sate, îndeosebi cu învățătorii și preoții mai zeloși.

Un timp foarte potrivit pentru cărturarii din popor e cel de acum până în primăvară, ca să săvîrșească lucrarea binecuvîntată de a desgroa de prin comunele prin cari se află numeroasele date adese-ori foarte prețioase, din partea locului, privitor la stările de acum ale comunei în toate privințele precum și la cele din trecut, după cât pe temeiul de documente sau și numai pe spuse ale oamenilor de bun cuvînt, se poate face.

Numai de curînd s'a vestit în acest ziar, că o prețioasă carte a eșit de sub tipar, descriînd „*Zarandul și Munții-Apuseni ai Transilvaniei*“, de *Silvestru Moldovan*, din care s'a și reprodus un capitol frumos, despre „*Detunata*“.

Șigur, că cetitorii din părțile *Detunatei* se vor fi bucurat, vîzînd descris destul de amănunțit colțul lor de lume cu frumsetile și particularitățile sale interesante. Dar' știu și aceea, că nu unul va fi fost, care și-a fi zis: Multe știi și spui tu, scriitorule, dar' și mai multe și mai frumoase lucruri nu le spui, căci nu le-ai aflat.

Așa este! Nu se poate, ca într'o „*excursiune*“, adese-ori numai de o zi într'un loc, să sînt toate câte sînt de aflat din frumsetile, legendele acelu loc. Aceste toate și cu destulă cunoaștere le-ar pute serie, hotărît, numai cărturarii inteligenți, cari trăesc în acel loc și venind în atingere mai cu un bătrîn, mai cu altul, mai cu un cioban, sihastru bun de cap și de gură, le aude și le poate aduna frumos pe toate.

Cartea dlui *S. Moldovan* asupra *Zarandului și Munților-Apuseni ai Ardealului* îmbrățișează un ținut foarte mare, încît nici nu se putea să intre în toate amănuntele singuraticelor locuri atinse, dar' cărturarii nostri din acele ținuturi bogate, foarte bogate, în suvenirii scumpe pentru noi, avînd înaintea lor ca model această descriere, ar trebui cu toții să se ambiționeze și să-și zică: dar' eu știu și mai multe! locul nostru l-ai descris prea pe scurt, ai spus prea puține despre el din câte sînt de spus, — voiu face-o aceasta eu!

Și fiecare luînd datele atinse deja în cartea dlui *Moldovan* și în alte cărți încă

„Foaia Poporului“ cu 2 florini.

Veste îmbucurătoare aducem cetitorilor nostri și peste tot publicului românesc.

Direcțiunea foilor noastre naționale a băgat de seamă, că mulți din țeranii nostri ar ceti bucuros „Foaia Poporului“, redactată anume pentru trebuințele oamenilor dela țeară, dar' le lipsesc mijloacele, ca să poată abona foaia cu prețul de 3 fl.

Luând în seamă aceasta, precum și împrejurarea, că în anii din urmă, fiind roada câmpului slabă, lipsele s'au sporit, direcțiunea foilor noastre a hotărît să aducă o jertfă însemnată pentru luminarea poporului. A hotărît să soarească prețul „Foi Poporului“ dela 3 fl. la 2 fl. pe an.

Această jertfă numai așa se poate face, dacă, precum credem, numărul abonenților se va spori în mod însemnat. Prețul de 2 florini pe an este așa de mic, încât ori-care dorește a se cultiva pe sine prin cetit, poate să-1 dea, în schimbul „Foi Poporului“, care va fi redactată ca și până acum, cu material bogat național-politic, literar, economic și informativ și pe lângă aceasta împodobită cu ilustrațiuni.

Facem deci apel la iubii nostri cetitori, că vestind tuturor soărirea prețului la 2 fl. să stăruiască fiecare a câștiga cât mai mulți noi abonați la foaie.

Aceasta nu este numai în interesul lor propriu, ca să poată avea o foaie bună și ieftină, ci este și un interes național, căci unde intră „Foaia Poporului“ intră și lumina deșteptării naționale, ear' noi datorință avem a aprinde peste tot locul și în cea din urmă colibă țărănească, câte o lumină, să răspândească raze de deșteptare.

Sperăm, că cetitorii nostri își vor face fiecare datorința, și în această nădejde anunțăm, că dela Anul-Nou, 1 Ianuarie 1899, prețul „Foi Poporului“ va fi:

Pe un an 2 fl.

Pe un 1/2 an 1 „

ear' în România: 10 lei anual.

să se apuce de întregirea acelor, descriind și mai amănunțit ținutul, ori măcar comuna sa.

În chipul acesta s'ar da celui-ce ar voi să scrie odată istoria patriei noastre un material foarte prețios și li-se va face o mare înlesnire, ear' aceste descrieri vor rămâne ca tot atâtea documente prețioase pentru viitor asupra caracterului și înfățișării de azi a acestei patrii, înfățișare, pe care dușmanii neamului nostru încearcă cu atâta zel să o schimonosească, să dea despre ea o icoană mincinoasă.

Sunt multe motivele, cari pretind stăruitor dela cărturarii nostri dela sate a se dedica unei astfel de munci. adesea migăloase și fără spor. Între acestea e un motiv de frunte, că pe temelul descrierilor credincioase a stărilor de lucruri, în toate privințele, în o comună și într'alta, bărbaiții nostri cu carte vor pute mai ușor observa scăderile de ici și de colo, și, călăuziți de știința lor, vor pute să dea îndrumările potrivite pentru îndreptarea lucrurilor cel puțin în viitor.

Dacă din aceste descrieri (monografii) a comunelor, cari însă trebuie să fie foarte

dl Barbu Delavrancea va ține în curând la Iași o conferință asupra chestiunii naționale, în folosul fondului comitetului național studențesc din localitate.

O întrunire naționalistă se va ține în Bêrlad la 29 l. c. v. Vor lua parte delegații comitetului studențesc din Iași și București, precum și delegații „Ligei culturale“, secția Iași.

Președintele Ligei, secția Bêrlad, dl senator Stroie Belloescu va lua toate măsurile ca întrunirea să aibă un caracter demn.

Hoțiile lui Krivány. Ministrul de interne a nimicit, cum se știe, hotărîrea congregațiunii comitatului Arad, privitoare la modul cum să fie acoperite miile furate din banii orfanilor, de hoțul Krivány.

Chestiunea a venit de nou la congregație în ședința de Joi, 24 Noemvrie.

Românii au combătut energic poziția ministrului și a fișpanului, care aruncă asupra poporului noue sarcini, spre a acoperi cu ele hoțiile domnești. Au vorbit ca din inima asupritului popor: *Dr. Stefan C. Pop, Dr. Ioan Suciu și protopopul C. Gurban.* Ungurii nici nu s'au încercat să răspundă, ci s'au grăbit numai ca să voteze. Ședința a fost dintre cele mai furtunoase. La zdrobitoarele argumente românești haita de Jidani și mameleci fișpânești, pângăriți, de sigur de banii furati ai lui Krivány, nu știau răspunde decât cu urlături dobitocești și — cu votul. La votisare au și învins, se înțelege, cu 211 contra 83 voturi ale Românilor și câtorva Unguri.

Dintre Români numai paraponisiții Moise Bocșan, protopresbiterul Aradului și Ioan Beleş, deputat de ai lui Bánffy — au votat cu Ungurii lui Krivány. Chiar și Sever Bocșan, fiul bătrânului Bocșan a votat cu Români.

E vorba ca frunțașii români să concheme o adunare de protestare în contra acestor proceduri ale ministrului și fișpanului.

credincioase și nu cu înfrumșetări false, — voi vedea, că în cutare comună, altfel la loc bun așezată, economia câmpului ori a vitelor e în decădere, că poporul merge spre sărăcie și scăpătare, dar' că toată pricina e poate felul prost de a cultiva pământul, ori soiul prost de vite și nedepriinderea poporului cu alte lucrări aducătoare de venit, — ce ușor îmi va fi a veni și a da îndrumările de lipsă pentru îndreptarea acelu popor earăși spre bine, spre înflorire!?

Dar' în astfel de monografii bine scrise, nu numai economul află material de studiu, ci și geograful și istoricul, și folcloristul, limbistul și toți! De aceea monografiile acestea sânt într'adevăr de mare preț.

Pentru adunarea datelor, pentru aranjarea și scrierea lor mai potrivit timp ca acesta al iernei cu serile sale lungi, nici nu este pentru cărturarul deștept și srguincios dela sate.

Oamenii nostri, cari așa de bucuroși se duc ori-unde, ca „să le mai treacă vremea“, vor merge foarte bucuroși serile la dl preot

Memorand la Regele.

Eată unde au ajuns stăpânitorii nostri: să fie siliți a se adresa la Împăratul-Rege cu un Memorand, în care să-L roage a delătura guvernul, care a vîrît toate păcătoșeniile în viața publică.

Când partidul național-român a făcut Memorandul și l-a subțernut Majestății Sale, arătând, că viața publică e s'ricată prin ocărnuirea păcătoasă a Maghiarilor, ziarele maghiare au alarmat publicul maghiar, au numit pe Români vînzători de patrie și membrii comitetului au fost osândiți la aspră temniță, în cunoscutul proces al Memorandului.

Și eată, că acum și ei să adresează cu un Memorand la Regele. Faini stăpânitori, n'avem ce să zicem.

Eată cum stau trebile:

Este știut, că noi Români și celelalte naționalități, cum sînt Slovacia și Sêrbii, nu luăm parte la ocărnuirea țerei, nici în dietă, lăsând pe Maghiari singuri. N'au voit să ne lase să fim reprezentați cum se cuvine, după numărul nostru, i-am lăsat pe ei singuri.

Și ocărnuirile și dietele lor, ce au urmat de 31 de ani, s'au purtat cu noi tot mai aspru, tot mai tiranic, dar' s'au purtat rău peste tot și în viața publică, călcând legile, neascultând de ele, folosindu-se de mituire, de corupții și de tot felul de mijloace mârșave, numai să se poată ține la putere. Aceasta e icoana vieții publice maghiare și în contra acesteia să plîng acum o seamă de deputați, anume cei din opoziție.

Acestia vîzînd, că corupția devine tot mai mare au făcut un Memorand, pe care săptămîna trecută l-au prezentat dietei, ca să se desbată și apoi să fie înaintat Regelui.

Deputații cari au făcut Memorandul sînt 96 de inși, din cele trei partide opoziționale (partidul „național“, „poporal“ și „independent“) și ei cred, că chiar dacă ar fi respins de dietă, totuși Majestatea Sa va lua cunoștință despre cuprinsul lui.

Memorandul spune la început, că el se face în niște momente, când constituția maghiară e amenințată de o crasă grea, provocată de guvernul de acum. Se arată apoi spiritul constituției și cum la noi se falsifica

învățători, alți ori cărturari, unde au fost poftiți, ca să spună și unul și altul despre ce știe, despre cum e acum, și cum a fost mai înainte, și cum îi spunea tata ori moșu, că fusese și mai înainte!

Și poți aduna date foarte de preț și interesante despre economie, biserică, școală, credință, religiozitate, stări publice, datini, legende etc. etc. Apoi le grupezi frumos și, de n'ai vreme să le și pregătești de dat la lumină în iarna asta, le lași pe iarna viitoare, dar' le ții la îndemână și le mai întregiști când îți vine bine.

Ar fi aceasta o lucrare, care ar aduce multă laudă celor-ce ar săvîrși-o. De aceea atragem luarea aminte a cărturarilor nostri din popor asupra acestui lucru și le propunem, plini de dorință pentru lucruri frumoase în interesul neamului nostru, ca să se hotărască și să se pună pe lucru cu toată seriozitatea, nu numai cei din Munții-Apuseni, despre cari făcărăm amintire mai sus, ci de pretutîndena.

Se vor afla negreșit ziare, cari să dea loc acestor interesante și folositoare lucrări,

alegerile și vieța publică să corupe. Eată ce zice el:

„Sunt două mijloace prin care se falsifică delegarea voinței națiunii, pe lângă observarea formelor de alegere și anume: *banul și volnicia puterii*.

Gvernul Maiestății Voastre *folosește ambe aceste mijloace în o măsură ne mai pomenită până acum*. Știm, că abia a succes undeva ca să impedece aceste abusuri la alegeri, dar' unde se pune pond pe sinceritatea vieții constituționale, acolo legislațiunea desvoaltă o neconținută activitate pentru introducerea de reforme prin care să impedece abusurile și puterea publică dă mâna cu legislațiunea ca să realizeze această voință. Prin astfel de străduințe serioase și consecutive a succes mai întotdeauna ca alegerile să fie scutite de astfel de abusuri cel puțin până la măsura, ca acelea să obvină numai rar și abia se poată atinge sinceritatea transpunerii voinței naționale.

„Nu se întâmplă astfel în patria noastră. Legislațiunea la noi *de mai multe decenii nu lucră nimic în direcția aceasta; garanțele legale pentru libertatea și curățenia alegerilor sunt neîndestulitoare și chiar și acele cari sunt nu se respectă, ci cele mai multe autorități desvoaltă o adevărată concurență în încălcarea aceloră*.

„Dar' toate acestea până acum au fost numai abusuri ascunse, câte odată negate, adese-ori înfrumusețate, a căror justificare teoretică însă nime nici n'a încercat să o facă. Și până-când aceasta așa a fost, tot am putut spera că principiul lăsat la o parte, dar' netăgăduit al libertății și curățeniei alegerilor, mai curând ori mai târziu se va afirma și în vieța.

Gvernul de acum al Maiestății Voastre însă a creat o nouă stare pe terenul acesta o astfel de stare, care după cât știm *nu mai are seamăn la nici o națiune constituțională din întreaga lumea cultă*“.

După aceasta se arată toate încălcările de lege, făcute de guvernul de acum și cu deosebire de capul acestuia, de Bánffy, apoi se spune, că în ce primejdie se află constituția și se roagă de Maiestatea Sa să *restabilească siguranța constituției, delăturând pe cărmuitorii de acum, cari o primejduesc și să încredințeze altora frânele guvernării*.

ear' unii dintre autori poate le vor tipări pe cheltuiala lor ori în tovărășie cu cei din partea locului, și vor face un lucru foarte de laudă prin aceasta.

Doritorii de a scrie monografia unui hotar mai mare, a unui ținut mai întins, pot afla un bun model și călăuz în cartea dlui Silvestru Moldovan „Zarandul și Munții-Apuseni“ sau în „Țeara-Noastră“ de același autor; ear' cei-ce vor a-și descrie cât mai bine numai comuna lor, află un foarte bun îndreptar și model în „Monografia comunei Orlat“, făcută de dl Romul Simu, și premiată mai anii trecuți. Se pot fiecare din acestea procura dela „Tipografia“ din Sibiu, „Zarandul“ cu 1 fl., „Monografia Orlat“ cu 25 cr.

Dorim din inimă, ca serile „lungi“ de iarnă să ne dea în primăvară cât mai multe lucrări de acestea, cari ne vor fi și de folos și și dovezi despre inteligența și hărnicia cărturarilor nostri dela sate.

SCRISORI.

Sfințirea bisericii din Igrîța.

Igrîța, 24 Noemvrie c.

În ziua de 20 Noemvrie ziua SS. Arhangeli în comuna Igrîța, (com. Solnoc-Dobâca) s'a făcut sfințirea noiei și frumoasei biserici. La actul sfințirii a asistat un public numărös: țărani din o mulțime de sate din jur și din depărtare, inteligenți, români și străini, a fost un adevărat „pelegrinaj“.

Toate ceremoniile bisericesti la noi Români sunt nespuse de frumoase, sfințirea de biserică însă se pare a fi coroana tuturor. Și cum aceasta — de regulă — se întâmplă în fața unui public numărös, îmbracă caracterul unei manifestațiuni naționale. Poporul nostru e mișcat de frumseța religiei sale, să umple de o legitimă mândrie uitând că politicește stăm atât de îndărăt, simte că prin religione stăm în primul loc. El vede pe cei străini, pe cei de altă religione uimiți, fermecați de frumseța și maiestatea religiei sale, deci cu mai mare iubire și-o iubește, credința i-se întărește ca stânca... și această credință, iubire și alipire a Românilui față de religione se reflectează asupra neamului seu.

Binecuvântarea bisericii a îndeplinit-o dl protopop *Sabin Coroianu* asistat de 9 preoți. Funcțiunile s'au început la 8 ore a. m. cu utrenia în biserică cea veche, după terminarea căreia mult on. domn protopop S. Coroianu a luat adio dela vechea bisericuță în cuvinte așa de mișcătoare, încât a stors lacrimi.

La sfânta liturgie preotul din Lona *Ioan Murășan* a rostit o frumoasă predică cătră popor, afară sub cerul liber, încunjurat de sute de oameni, cari cu suflarea nădușită sorbeau toate cuvintele lui.

În fine earăși ia cuvântul dl protopop, și cu o măiestrie adevărat oratorică, în termeni potriviți și înflăcărați mulțumește tuturor binefăcătorilor cari au jertfit pentru mărirea lui Dumnezeu și podoaba sfintei biserici. Momentan s'au prezentat unii oameni din sate străine, gata a procura câte ceva pentru noua biserică.

Mai țin de plăcută datorință a aduce tributul de recunoștință zelosului preot *Traian Deac*, prin zelul căruia în una și aceeași zi s'au binecuvântat două biserici nouie: aceasta din Igrîța, și cea din *Frișiu*, pe care o a ridicat încă pe când era acolo preot.

Acest brav preot, e dovadă vie, că omul cu perseveranță și zel poate ajunge frumoase rezultate. Mă simt îndatorat a aduce mulțumită d-sale și st. d-sale soție pentru frumoasa primire și ospitalitate cu care am fost cu toții împărtășiți.

Cler și popor, ne-am despărțit și depărtat de acest frumos loc, mângâiați și întăriți în credința noastră. *i. m.*

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, în serviciul copiilor săraci.

Din Sibiu am primit încă cu data de 9/21 Noemvrie c. următoarele: Sunt încă sub impresia nesfârșitelor aplause, cu cari marele public sibiian intrunit aseară în sala cea mare dela „Gesellschaftshaus“ la producțiunea de binefacerea „Reuniunii pentru daruri de Crăciun copiilor săraci, încă neobligați la școală“ (fără deosebire de confesiune) — a ținut să răsplătească frumosul debut al bravului cor al *Reuniunii sodalilor nostri*, de sub conducerea zelosului dirigent dl *Candid Popa*, învățător. La această producțiune și-au oferit binevoitorul concurs Reuniunea „Typo-

graphia“ (cu cor bărbătesc și mixt), corul de bărbați al Reuniunii „Eintracht“, corul mixt al „Reuniunii sodalilor români“, apoi o societate de diletanți și orchestra muzicii militare. În Reuniunea „Typographia“ sunt în majoritate tipografi, ear' în „Eintracht“ meseriași păpucari. Cea dintăiu dispune și de un bun cor de dame, cam 20 la număr. Reuniunea sodalilor nostri are cor mixt constător din 35—50 bărbați și 15—20 dame. Trecând peste punctele excelent executate de orchestra muzicii noastre militare, mă opresc la prestațiunile corurilor Reuniunilor, cari toate au fost la înălțimea misiunii. Punctul 3 „S häfers Sontagslied“, cor bărbătesc de *Kreutzer*, ținut în melodie cu timbru mult puțin religios a fost corect executat de corurile bărbătești ale Reuniunilor „Eintracht“ și „Typographia“. Punct 4 „O erster Hauch der Frühlingsluft“, executat de corul mixt al „Typographiei“ în care a prevalat vocile de dame, — în urma aplauselor a fost bissat. La punctul 7 „Stăncuța“, cor mixt de *Muscicescu*, scena din fața salei ne-a transportat în frumoasa Seliște cu costumele pitorești seliștenesti, ce atât de bine le prinde pe hărnicile și frumoasele noastre coriste. În marea mulțime de public nemțesc, coristele noastre apăreau ca lebedele atât de albe și drăguțe. D-ja pășirea pe scenă a corului a fost întimpinată de lungi și nesfârșite aplause și de „Hooh“ și „Trăească“. Executarea însăși a electrisat publicul participant. În urma freneticelor aplause, ce nu voiau să înceteze, corul nostru silit a fost a executa încă odată întreg numărul. Bine a executat corul bărbătesc „Eintracht“ punctul 9 „Das Kirchlein“ și și mai bine corul mixt al „Typographiei“ punctul 10 „Wanderlied“-ul. Într'aceea publicul frapat și încântat de prestațiunea corului Reuniunii sodalilor nostri își manifestă prin rostul dlui president al Reuniunii de ajutorare a copiilor săraci, dorința, ca Reuniunea să execute încă ceva afară de program. Astfel Reuniunea noastră a executat corul bărbătesc. „Cântecul marinarilor“ în mod excelent. Aplausele urmate n'au putut fi calmate decât după-ce bravul cor a mai executat cântarea „La o rândunea“. Prin aceste prestațiuni ale sale, Reuniunea sodalilor nostri, cari acum s'au produs pentru prima-dată în fața publicului german din Sibiu, s'a dovedit a sta dacă nu asupra nivelului, la care stau Reuniunile surori din clasa de mijloc sibiiană, apoi cel puțin alătura de ele. Dirigentul nostru dl *Candid Popa*, care mult ostenește și asudă întru instruirea meseriașilor în cântări, și presidentul Reuniunii dl *Victor Tordășianu*, au fost felicitați pentru valorosul concurs, ce l-a dat Reuniunea și prin ce a contribuit cu prisosință la denarii, ce meniți sunt a încălzi multe inimi înghețate ale copiilor săraci din orașul nostru. Compoziția „6-me Air Varié de Beriot“, executată pe violină de studentul cuintan *S. Biemel* cu acompaniarea la pian a d-șoarei *Schell*, și „Das Grab auf der Haide“, executate de basistul *Klein*, au fost viu aplaudate. Piesa teatrală „Nummer 777“ — bine și exact predată, a ținut publicul în continuă bună dispoziție. Peste tot producțiunea a satisfăcut tuturor așteptărilor. Pe lângă rezultatul moral cel material este și mai satisfăcător. Publicul român la această producție internațională a fost foarte puțin, ceea-ce numai spre laudă nu ne poate servi. Am ținut să descriu pe larg decursul acestei producțiuni, ca astfel să vadă și Românii nostri cum Sașii de aici știu sări în ajutorul copiilor săraci.

Un Român.

CRONICĂ.

Dar frumos. Din Turda ni-se scrie:

O veste îmbucurătoare mi e dat să vă comunic despre o frumoasă donațiune ce a făcut-o în zilele aceste dl Dr. *George Popescu*, adv., pe seama școlăi gr-cat. din Turda.

Anume dând socoteală eforiei școlastice despre fundațiunea fericitului *Dionisiu St. Șulufiu*, în jurul aranjării căreia încă a ostenit foarte mult, a predat reprezentanței școlare un act prin care *donează școlăi din Turda o moșie a sa din Urca, în mărime de 39—40 de jugere.*

Fapta frumoasă se laudă prin sine. Dl Dr. Popescu merită recunoștința tuturor oamenilor de bine.

Nou avocat. În zilele aceste a deschis în Turda cancelarie de avocat harnicul și bine cunoscutul tinăr Dr. *Eugen Pătăcean.*

Poporul din jurul Turzei câștigă prin noul avocat un desinteresat și bun apărător, inteligența din Turda o valoroasă forță tinără.

Sperăm și credem că dl *Pătăcean*, care și ca universitar și încă chiar pe vremurile grele ale Memorandului, ale *Apelului* și *Manifestului* a fost unul dintre fruntașii și conducătorii tinerimei, acum intrând în viață practică va satisface așteptărilor ce le leagă Românii din comitatul Turzei de dînsul.

Lueger și Maghiarii. În Viena s'a ținut alaltăieri o adunare a alegătorilor din cercul *Hernals*, la care între alții au luat parte și Dr. *Lueger*, prințul *Lichtenstein* și o multime de deputați.

La această adunare a vorbit și primarul *Lueger* și după-cum spun zierele maghiare a zis următoarele despre Maghiari:

„D voastră, dl-or, cu toții știți ce se petrece în Ungaria. Ministrul de honvezi ca general și-a ținut de datorință să atace pe ministrul comun de războiu pentru faptul, că aceasta a spus că statusul lui *Hentzi* este un simbol al fidelității și vitejiei militare. Tot acest ministru în fine a fost nevoit să capituleze înaintea Maghiarilor, ridicându-și asupra-i o groznică furtună, după-cum a și meritat în urma ținutei sale. Noi cu bucurie am saluta statua lui *Hentzi* aici la noi în Viena, dar' numai cu acea condiție, ca după-ce ordinea va fi restabilită în Ungaria, statua lui *Hentzi* să fie din nou așezată acolo, unde acela, în onoarea cui s'a ridicat și-a vărsat sângele și și-a jertfit viața pentru Împărat și patrie. (Vii aprobări). E foarte trist, că și astfel de lucruri se pot întâmpla în un stat ca Austria. E timpul suprem să ne răfuim odată cu acești Judeo-Maghiari. Durere însă, că între oamenii noștri conducători sunt foarte puțini viteji. La noi se tot fac concesii Maghiarilor; dacă odată energici am pune alternativa „sau-sau“, de sigur că Maghiarii nu s'ar mai îmbuibă atâta.

Acum când premierul Ungariei vine la Viena, toți ministrii tremură înaintea lui. Aceasta trebuie să se schimbe și se va schimba.

Căci azi fiecare deputat popular care judecă cinstit are ca comoară lupta contra Maghiarilor.

Sub impresia ultimelor evenimente suferă mult reputația armatei. Soldații noștri și cu deosebire oficerii nu vor nita nici-când batjocura ce au adus-o Ungurii unui brav și viteaz general. Cu chestia aceasta atât material

explozător au adunat încât e plin acum pârharul. Și cu atât mai puternică și mai d'străgătoare va fi explozia. În parlamentul maghiar de multe ori au vorbit despre mine și au voit să mă stingă, dar' s'nt convins, că în Austria s'nt mulți oameni ca un *Lueger*. Dacă ministrii nu își fac acum datorința, vom păși noi pe arena de luptă“.

Din Petroșeni ni-se scrie: Concertul cu dans, dat în 19 Noemvrie n. în favorul bisericii noastre și condus de învățătorul *Ioan Serbu*, a avut o reușită foarte bună, atât în privința materială, cât și în cea morală.

Primească dl învățător și membrii corului, precum și on. public care a spriginit cu multă bunăvoință cauza noastră, mulțumita și recunoștința noastră profundă. Cu toată stima: *A. Stanca*, paroch.

Petöfi — Pardon. Nobilul conte care a pus numele de »Petöfi« unui cal al său, văzând că prin aceasta a vătămat sentimentele patrioților, a înlocuit acest nume cu »Pardon«. Ziarele maghiare s'nt atât de caraghioase să afirme acum, că nobilul conte prin numele de »Pardon« ce l-a pus calului său — voește să-și ceară iertare pentru păcatul ce l-a făcut. O fi!

„*Kisdedovodă*“. Oare-când s'a făcut mare sgomot la noi în contra acestor barbare instituțiuni maghiare, introduse cu scop ca sub masca umanității să maghiarizeze copii de 3—6 ani. Sgomotul a încetat, „ovodele“ însă lucră, încet, fără sgomot, dar' sigur.

O nouă *ovodă* s'a deschis în 20 Nov. n. în *Uioara*. „*Ellenzék*“ anunță cu bucurie înfrîntarea acestui paladiu al maghiarizării. În *Uioara* s'nt 300 băieți obligați a cerceta acest asil, și majoritatea lor s'nt *Români*. Aceasta legitimează bucuria Ungurilor. Corespondentul lui „*Ellenzék*“ nu pregetă a spune:

„*Dacă vrem să îndrăm neamul nostru prin asimilarea elementelor străine — și acestea numai Valahii pot fi — acțiunea trebuie să ni-o începem cu „ovodă“, pentru-că cine în locul acesta învață a ne cunoaște limba, naștunea se face prietenul nostru și ni-se face frate în iubirea de patrie“.*

— Pe scurt, românește: *se face Ungur!*

Din Sohodol ni-se scrie: Nicăiri ca în țeara noastră, corupția n'a ajuns la o mai mare înflorire. Oameni puși în officii de încredere, officianți înalți de stat fură și jefuesc fără genare averile ce li-s'au încredințat spre manipulare. Și tot bietul popor, sorman și amărît, stors deja până la os de dările enorme, tot el e silit să plătească, ce au furat încrezuții guvernului. Exemplele demoralizatoare, date de *Krivány* și conșoții, s'nt molipsitoare și pentru slujbașii noștri mai mici de prin comune. Se înțelege, ei de ce se nu facă, ce ved că fac stăpânii?!

Un exemplu de decadentă foarte trist e și îmbuglarea pădurei comunale din *Sohodol*, îndeplinită în vara aceasta. Dela început s'a dat acestei lucrări o direcțiune, a cărei urmare naturală era: scurtarea micilor proprietari în drepturile lor în favorul câtorva bogătași.

Organele comunale s'au îngrijit să se aleagă ca bărbați de încredere pentru durata lucrării oameni, cari nici un

motiv de drept la încrederea poporului n'aveau. Toată întreprinderea a fost socotită ca un mijloc de geșeftărie scârboasă, prin care inginerul și bărbații de încredere pe lângă diurne grase au încassat pe nedrept frumoase sume de bani dela sormanii oameni neexperți, cari și-au dat bucuros dinarul, numai să nu-și vadă îmbuglată moșioara lor părintească. Asemenea judele comunal *Ioan Goia* și-a acăpărat 5—6 jugere din pădurea comunală, acolo, unde din moși-strămoși a fost pădurea a comunei ori erarială, simplu numai pe acea basă de drept, că inginerul cu întreg personalul auxiliar a fost încuartiriat și nutrit în decursul lucrării de fiul d-sale, preotul *D. Goia*.

Alții, cum s'nt *Plic Nicolae I. Todor*, *Pașca Todor*, *Furdui Avram* a *Ghioghichi* etc., de sigur nu prin neînsemnate jertfe materiale, din grația inginerului și a bărbaților de încredere și-au susținut nu numai *uriciturile* făcute în decursul timpului în pădurea comunală, ci au mai adaus la ele frumoase părțile din acea pădure, ca *marginile*. Firește, că lacunele făcute astfel în pădure trebuiau astupate și astfel *domni* și-au luat refujul la o apucătură, pe cât de simplă, pe atât de ordinară și necinstită. Simplu, au îmbuglat pădurea privată a câtorva proprietari mai mici sub titlul, că aceea e pusă în foaia catastrală pășunat, ear' nu pădure. În contra tuturor acestor abusuri avem știre, că s'au înaintat plângeri la locurile competente, întemeiate pe casuri concrete și dovezi positive. Acă dăm numai aceste la iveală, ca să se vadă cum se lucră la noi pentru binele și fericirea vremelnică a poporului, și încă chiar prin slujbașii români — *nesocotiți*.

»*Peirea ta din tine Israile!*«

x+y.

Ca-n Iobăgle! „*Gazetei*“ i-se scrie despre un revoltător cas întâmplat la 11 Noemvrie n. în gara dela *Apahida*. Eată cazul:

Trei țărani români au venit cu câte un vas mic cu pești în gară, ca să plece la *Cluj*, să-și vândă.

Văzând cassarul dela gara *Apahidei*, cu numele *Kovács*, că țărani români au pești s'a dus și a zis unuia din ei: „te o'ăh gyere ide“ (*Vino încoace, măi Valah*). Apoi a continuat zicând țăranului să-și aleagă trei pești, cari îi are mai frumoși. A și ales Românul trei pești din cei mai frumoși. *Kovács* a întrebat cât costă? Românul a răspuns 1 fl. 60 cr. Atunci funcționarul ungar s'a uitat ca un tigru spre Român și i-a zis: „*Valah puturos!* („*büdös oláh*“) cum cutezi a cere atâta?“ — l-a injurat și i-a promis în batjocură 30 cr., apoi a zis: „*Nu vei duce tu la Cluj acei pești, dacă nu vrei să mi-i dai mie*“.

Trece timpul, Românii își scot bilet, sosește trenul și dau să se urce pe tren. Văzând însă cassarul gărei, că Românii se urcă pe tren, a fugit la ei, i-a tras jos de pe tren zicându-le acum, în momentul diu urmă, să dea peștii la bagaj. Astfel trenul a plecat și *Românii au rămas în Apahida*.

Bieții țărani, ca să nu rămână de pagubă și cu biletele, au rugat pe dl cassar să primească biletele îndărăt, dacă nu i-a lăsat să le folosească, dar' cassarul i-a dat afară din cancelarie și în ris batjocoritor i-a trimis la *Cluj*.

Văzând acum Românii, că în toată formă sunt batjocoriți, s'au dus de nou la dl. Cassar și au cerut să le dea cartea de reclamație („panasz könyv“), dar' nici aceea n'a vrut să li-o dea. Astfel au fost siliți să plece acasă cu marfa. Atragem atențiunea ministrului de comunicațiune asupra acestui revoltător cas și așteptăm să disciplinoze pe îngâmfatul funcționar dela Apahida!

Nou avocat român. Ni-se scrie din Murș-Oșorheiu, că dl. Dr. Ioan David, cand. de avocat, a făcut censura de avocat la tabla regească de acolo, Sâmbătă, la 26 l. c. Noul avocat, probabil se va așeza în Hunedoara.

Moștenitorul de tron, Archiducele Francisc Ferdinand a sosit Vineria trecută în Becicherecul-mare, de unde a plecat la *Ecica-română*, oaspe al marelui proprietar contele *Felix Harnoncourt*. Alteța Sa a sosit în Ecica pe la orele 11 seara. Sâmbătă s'a sculat la orele șese și a făcut excursiune. Vremea era admirabilă și Archiducele a fost atât de încântat de împrejurimile Ecicai, încât cu un prilej s'a exprimat:

»E superflu să mai meargă omul la Riviera, căci Rivieră-i ținutul acesta!«
Românii din Ecica și jur' i-au făcut ovațiuni mari Archiducelui Francisc Ferdinand. În onoarea lui s'au pus la cale mai multe vânători de vulpi.

Lueger și Maghiarii. Într-o adunare ținută Dumineca trecută la Viena, a vorbit și primarul Vienei Dr. Lueger, zicând între altele:

»Este foarte interesant, că în Ungaria nu vor să sêrbeze iubilul împăratesc. Maghiarii nu recunosc pe împăratul austro-ungar, ei recunosc numai pe Regele maghiar, ear' și pe acesta numai dela încoronare încoace. Noi Austriacii nu vom suferi ca Maghiarii să-și facă istorie deosebită. Trebuie să constat aici în public, că Judeo-Maghiarii au parte însemnată la aceea, că sêrbările iubilare nu se fac.«

Veste bună din Bihor. Ni-se scrie: În 26 Noemvrie st. n. comuna *Drăgești* din Bihor, a avut o zi de sêrbătoare. Bunul domonial, ce se extinde pe hotarul alor trei sate curat românești *Drăgești*, *Bucium* și *Stracăș* a ajuns în proprietatea unui tiner român, *Nicolae Fluș*, care în ziua sus pomenită și-a ocupat această posesiune, fiind bineventat și primit cu însufletire de toți locuitorii acestor trei comune, în frunte cu preotul local *Ioan Papp* și medicul cercual *Dr. I. Comșa*.

Însufletirea e cu atât mai intensivă, bucuria e cu atât mai mare, că dl. Fluș se vede a fi om de bine și cu simț adevărat românesc. În vorbirea sa către poporul ce l'a primit a promis, că nu va căuta numai la interesul seu, ci din toate puterile va lucra și osteni pentru binele moral și material al poporului.

Domeniul acesta în extensiune de peste 2500 jugere catastrale a fost până acum tot în mâni străine, în proprietatea posesorilor maghiari, cari cu dispreț vorbeau și cu ură se purtau față de tot ce e românesc, — ear' prin datinele și vieța lor destrăbălată, străină altcum de poporul nostru, moralicește l'au dejosit, ear' materialicește l'au adus la sapă de lemn.

Avem dar' speranță că noul posesor pe lângă aceea că va simți româneste, va fi și un puternic spriginitor al deșteptării intelectuale și al renașterii morale și materiale al întreg ținutului acestuia.

Ca pe un bun Român și ca pe singurul mare proprietar român în partea aceasta a Bihorului, dela Orade până la Beiuș, îl salutăm cu iubire frățească și inimă românească.

— n. — p.

Demonstrație contra lui Hentzi. Inflăcărâții patrioți din *Besztercebánya* — ca să nu li-se facă reproșuri că nu sunt șovinisti cu trup cu suflet, au aranjat și ei o ungurească demonstrație — în contra lui Hentzi. Și ca demonstrația să fie mai cu efect au făcut-o — la teatru. Alaltăieri când se reprezenta piesa »Arany lakadalom« în decursul și după reprezentație publicul și-a unit forțele glasului cu neîntrecuții actori și au cântat din răspuțeri »Kosuth nota«, însoțindu-o apoi cu urlate îngrozitoare de »Abzug Hentzi«. Norocul lui Hentzi — că a murit mai de mult.

Un Jidan la joc românesc. În 27 Noemvrie a. c., tinerimea română din *Feneșul-săsesc*, a avut o petrecere. În decursul jocului sê trezesc, că vine un Jidan (funcționar din Cluj, care se cunoștea cu vre-o câțiva dintre săteni) și intrând în casă s'a apucat de joc. Toți stau uimiți văzând cum face la figuri din »Bătuta« și »Călușer«. A jucat cu și fără bătă, apoi cu fete. În urmă a adunat pe juni în jurul lui și le arătă cum se joacă. A chiui încă îi plăcea. Am auzit vorbind pe bătrâni: »Vedeți! cum se ne lăsăm noi datinele cele frumoase, când și străinilor le plac.«

Potrivity asemănare face un ziar maghiar scriind că: »Bánffy este fișpanul Ungariei și Perczel solgăbirul (pretorul) seu. Ambii au făcut din nefericita noastră patrie un comitat Bistrița-Năsăud.« — »Bistr. Ztg.« luând și el notiță de această asemănare adaugă: »Noi bistrițenii avem cel puțin satisfacția, că acum și Maghiarii simțesc mâna tirană a lui Bánffy și încep să creadă acum, ceea-ce nu voiau să creadă pe vremea despotismului seu în comitatul nostru.«

Soldatii la prinderea postului. Ni-se împărtășește, că Sâmbătă seara — la prinderea postului — vre-o 30—40 de ficioiri români, cari servesc în regimentul de infanterie nr. 31 s'au adunat la un loc și au sêrbat »după obiceiul din străbuni« începerea postului de Crăciun.

Petrecerea animată a durat până noaptea târziu, până la ora la care expirau și milităreștile »Erlaubniss«-e. Bravii nostri ficioiri și-au animat petrecerea și și-au sfîmpărat inima prin doine dulci și cântece naționale, care i-a însufletit și i-a făcut să-și uite amarul, care des și-l doinesc cântând cu jale »Cătănie pită - amară, tu mă scoți din lume-afară.«

Din Bozovicu ni-se scriu următoarele: În 20 l. c. a venit în ținutul Almajului, la Bozovicu, noul comite-suprem al Caraș-Severinului *Pogany Karoly*, ca să cerceteze și ținutul acesta, și așa se vede, ca doară să pună odată capăt frecărilor și discordiilor, ce onorații cetitori își vor fi aducând aminte, că au fost în Bozovicu.

Poporul din Bozovicu și jur' a făcut mare alaiu comitei-suprem. În Bozovicu a fost iluminat mai multe case.

Seara s'a ținut banchet, la care a participat multă inteligență, dintre cari cei mai mulți au fost Români.

La banchet între alții a toastat și tinerul și energicul proot *Ioan Brinzei*, zicând între altele:

»Având rara fericire a te vedea în mijlocul nostru, te rog a primi din parte-ne asigurare, că precum am fost în trecut, așa vom fi și în viitor ca cetățeni adevărați ai acestei țări — credincioși tronului și patriei (trăească), însă din partea Ilustrității Tale, ca șef și părinte al acestui comitat, nu cerem ori pretiminde munți de aur sau Dzeu știe ce, ci

te rugăm a fi cu considerare față de poporul Almajului, care totdeauna a fost brav, blând, pacinic și aplecat, despre ceea-ce te rugăm a te convinge mai deaproape.

Sperând, că sub conducerea dreaptă și înțeleaptă a Ilustrității Tale se va practica frățietatea, dreptatea și egalitatea fără deosebire de naționalitate (trăească), te salutăm cu un »bine ai venit«.

În toastul seu comitele a zis ca răspuns la cuvintele preotul Brinzei că: »Să fim siguri, că el are să fie un om conștu de chemarea sa, nu are să facă deosebire între naționalități, ci are să fie om drept, și astfel din puteri va lucra pentru binele și înaintarea poporului din comitatul seu«.

După aceea a vorbit căpitanul în pensiune dl. Cialma și încă un preot tiner. Banchetul s'a sfârșit pe la orele 10 din noapte.

Almăjanul.

Earăși o „întreprindere comercială“ la Arad! Tipografia diecesană din Arad face reclamă pentru abonare la »Poporul«, la fițuica păcătoasă a oficinei Jeszenszky-Alexy! Eată ce ni-se anunță din Arad:

Tipografia română din Arad, fondată de episcopul Mețianu și condusă și până azi de profesorul T. Ceontea, a edat și în acest an »Călimdar« pentru popor.

În acest călimdar (pe anul 1899) a aflat de bine profesorul T. Ceontea, a insera un anunț de prenumărare pentru »Poporul«, foaia oficinei lui Jeszenszky, redactată în 6 limbi și tipărită cu bani din fondul disponibil.

A recomanda poporului o fițuică de calibrul foii »Poporul« este un fapt necualificabil dela un Român de simț. Ear' dacă ne-ar zice dl. Ceontea, că d-sa n'a recomandat-o, când a inserat anunțul în interesul acelei fițuice, ci a făcut simplul lucru de »geschäft« prin publicarea acelui anunț, îi reflectăm, că foarte rău trebuie să stee trebile la tipografia diecesană, dacă a trebuit să recurgă și la conlucrare spre răspândirea foii »Poporul«, numai pentru de a pune mâna pe vre-o câțiva florințeși din fondul de reptilii. — Vindem neamul, dle ginere al lui »Taica Moise«!

Sentinela.

Provocare.

Sunt rugați toți aceia, cari au cerut pe credit (în credință) »Foaia Poporului« și n'au plătit nici până acum prețul abonamentului, să binevoiască a plăti cât mai curând la administrația »Foi Poporului«, căci altfel vom fi siliți nu numai a întrerupe trimiterea foii, ci vom publica în foaie — spre rușinea lor — cu numele pe aceia, cari rămân tot în restanță.

POSTA REDACȚIEI.

M. Pateșan în Biser.-Albă. Procesul ce și-l-a intentat *Dr. Olariu*, nu e dela noi, ci dela tipografia archidiecesană de aici. Scrie-i numitului domn și întrebă-l pentru-ce te-a pîrit? Noi nu avem nimic cu *Dr. Olariu*.

I. M. în Mocrea. Comuna *Dobrești*, unde s'au întărit statutele grănarului, se află în comit. Caraș-Severin, posta *Balinț*.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrieu Baltes*. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 26-a d. Ros., gl. 1, sft. 4.	rés.	ap.	
Dum.	22 S. Apost. Filimon	4 Barbara	7 49	4 11
Luni	23 Păr. Amfilochio	5 Sava	7 50	4 10
Mărți	24 PP. Climent și Petru	6 Nicolae	7 51	4 9
Merc.	25 S. Mața Ecaterina	7 Ambrosie	7 51	4 9
Joi	26 Cuv. Alipie	8 † Z. Năs.	7 52	4 8
Vineri	27 Muc. Iacob Pers.	9 Leucadia	7 53	4 7
Sâmb.	28 Cuv. Stefan cel nou	10 Iudit	7 54	4 6

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechin.

Duminică, 22 Noembrie: Hașfalău.

Luni, 23 Noembrie: Apold.

Mărți, 24 Noembrie: Ațel, Blaj, Capolnoc-Mănăstur, Făgăraș, Turda, Orăștie, Petelea, Ozun.

Joi, 26 Noembrie: Baia-de-Criș.

Joi, 26 până Sâmbătă, 28 Noembrie: Serada-Murășului.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiiu

Cartea

Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiiu.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 35—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comerțianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

La Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiiu,
se află de vânzare

următoarele publicațiuni

ale Societății

„Inocențiu Micu Clain“

a teologilor din Blaj

1. „Epistole către un preot tânăr“ de Aloisiu Melcher. Partea I. și II. 2 volume mari cu prețul redus de 1 fl. 50 cr.
2. „Pregătire la moarte“, adică considerațiuni asupra maximele eterne folositoare tuturor spre meditare și preoților spre a predica, de Alfons M. Liguori, 1 volum de 440 pag. — fl. 80 cr.
3. „Duh muscălesc“, narațiune de Bolanden (45 pag.) . . . — fl. 10 cr.

— Se recomandă mai ales preoților. —

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe dinafară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerțiu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

[480] 36—

fabrică de casse în Sibiiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Concurs.

Din cauza că la alegerea din 20 Noembrie st. n. la ocuparea postului de conducător la prăvălia societății comerciale pe acții „Concordia” în Sinteia nu s'a prezentat nici un Român, — se deschide deci de nou concurs pentru ocuparea aceluși post cu termen de alegere pe 11 Decembrie st. n. a. e.

Salariul e 25 fl. la lună, 10% din venitul curat, cuartir, luminare și lemne de încălzit.

De la recurenți se pretind următoarele documente:

a) cu extras de botez au se documenteze că sînt Români, — dar' au să poseadă și limba maghiară;

b) atestat de conduita de până acum;

c) prin atestat demn de crezământ au să arete că sînt versați prin procurarea și vinderea a tot felul de articli comerciali admiși prin lege, precum și la vinderea și manipularea beuturilor.

Recursele astfel instruite sînt a se adresa: Direcțiunii societății comerciale pe acții „Concordia” în Szintye, Arad-megye, până la 10 Decembrie st. n.

Postul se poate ocupa deloc.
Sinteia, 28 Noembrie 1898.

[2221] 1—1

Direcțiunea.

„Tipografia”, societate pe acț. în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface proviziunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sînt eu împuternicit. Expedez deci ori-și-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 și anume:

- 6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint patent american,
- 1 lingură pentru supă, de argint patent american,
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
- 2 pahare pentru ouă, de argint patent american,
- 6 tave Victoria englezești,
- 2 feșnice frumoase de masă,
- 1 stîiță pentru ceai,
- 1 lopățică pentru zahăr pisat.

44 de bucăți la oaltă numai fl. 6.60.

Toate aceste 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin aceasta în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturor cărora nu le convine marfa. Nimeni să nu lase deci prilejul acesta admirabil și să-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

cadou de Crăciun și Anul-Nou

precum și pentru toate gospodăriile mai bune

Se căpeta numai la

[1964] 5—8

A. Hirschberg,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent
Viena, II., Rembrandstrasse 19/7. — Telefon nr. 7114.

Expediția în provincă se face cu ramburea sau pe lângă anticipația sumei

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal higienic).

Extras din scrisorile de recunoștință:

Stimate dle! Sînt foarte mulțumit cu garnitura. Vă rog să mă trimiteți trei garnituri de aceste la adresa cumnatei mele br. Nyáry nasc. Somogyi la Szántó.
Pilis.

Br. Iuliu Nyáry.

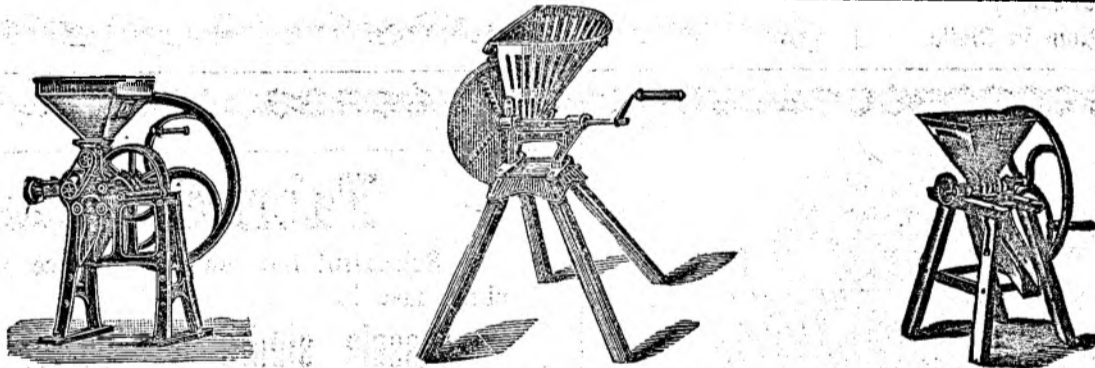
Primind expediția sînt mulțumit. Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.
Cluj.

Baronesa Bánffy.

Intemeiat la 1857.

Intemeiat la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole în Sibiu, Jungenwaldstrasse nr. 1,
(Poarta Cisnădiei),

recomandă p. t. publicului marele seu magazin de tot felul de mașini agricole, anume:

Prese și teascuri pentru oleiu, mori pentru poame și prese (teascuri) pentru poame și vin, tăietoare de napi și cartofi, mori de zdrobit și de măcinat patentate din cele mai bune, „Simplex” și „Original”, mașini de tăiat nutreț și sfărmitoare de porumb (cucuruz) de diferite mărimi și prețuri, triere de diverse sisteme, fireze circulătoare. Resultatul este, că un copil e de în stare să învîrte mașina (rișnița, trier) în decurs de o zi, fără a se osteni. Ruperea sau stricarea mașinei este total exchisă. Prestațiunea mașinei atât calitativ cât și cantitativ este mult superioară tuturor sistemelor de până acum pentru a fi puse în mișcare cu mâna, piciorul și prin motor etc. etc.

[707] 19—22

Totodată îmi permit a atrage atențiunea p. t. publicului asupra morilor (rișnițe) pentru bucate și napi, acum de curînd patentate în-și afară de țeară. La aceste mașini părțile ce se pot rupo curînd, fiind din fer, ca d. e. rolurile cu dinți și sulurile mișcătoare sînt înlocuite cu roluri de curele și cu simple curele.

De încheiere amintesc, că în fabrica mea de nou asortată și îmbogățită se află mori de măcinat cu 1, 2 sau mai multe petri după sistemul cel mai bun. Apoi recuisite pentru transmisiunile necesare la lucrătoare, fabrici și mori, pe lângă prețuri moderate.

Toate lucrările le efectueș foarte solid.

Cataloage franco și gratis.

Reparaturi de mașini se primesc și se execută prompt și ieftin sub garanție.